

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnaburgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes
Coloniae Agrippinae, 1657

Sessio Secvnda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

III ORATIO.

FRatres charissimi : unanimes orate pro Sanctissimo Domino nostro Papa Innocentio X, Christi Vicario, ut sanctam Ecclesiam Dei sanctè gubernet, cum Cardinalium Collegio : orate pro sanctà Catholicà & Apostolicà Ecclesià Romanà, toto orbe terrarum diffusà, ut eam Deus secundum voluntatem suam pacificare, coadunare & regere, conservare, defendere, augere & exaltare dignetur, ad honorem & gloriam suam. (*Pausa, ut supra.*)

Illustrissimus, orationibus mentalibus expletis, dedit benedictionem manu tantum, nihil dicendo; exiit paramenta, sicut & reliqui Assistentes. Cathedralis Ecclesiæ Canonici Illustrissimam Celsitudinem Suam comitati sunt ad fores Ecclesiæ. Ve-

spera, secundum factam ab Illustrissimo dispositionem, post primam Sessionem cani debuissent; sed, quia jam hora duodecima dudum sonnerat, idcirco quilibet easdem privatim in Choro legit; & Completorium medio tertiæ inceptum est.

Ut primum Illustrissimus ad Residentiam ex Synodo rediit, dato ad prandium signo, conveniunt omnes ab Illustrissimo ob temporis penuriam ad id specialiter invitati. In loco refectionis, triplex collocata fuit mensa. Primæ assidebat Illustrissimus cum Capitulo suo Cathedrali, Abbate Iburgensi, & aliarum Collegiarum nonnullis Canonis; secundæ Decani; tertiæ Religiosi, & reliqui de Clero. Unus Capellanorum Illustrissimi, ad id deputatus, ex pulpito, durante prandio, exhortationes Synodales ad Clerum ex Actis Mediolanensibus S. Caroli Borromei praelegit; cui omnes cum modestia inter vescendum auscultarunt.

SESSIO SECVNDA.

A Prandio, horâ secundâ, datum signum majori campana ad Synodum. Medio tertiæ, inceptum Completorium. Horâ tertiâ Completorio finito, Illustrissimus, deductus ab aulicis suis, venit ad Ecclesiam, indutus rochetto, mozetta, & bireto rubro. Cathedralis Ecclesiæ Prælati & Canonici ad fores Ecclesiæ Illustrissimam Celsitudinem Suam expectarunt. Cui, Ecclesiam ingresso, & Cappa Episcopali induto, porrexit aspergillum Dominus Præpositus; quo se & circumstantes aspersit; ac deinde ad Chorum processit. Postquam Illustrissimus modico tempore, in primis ante Venerabile, deinde ante summum altare, in genuflexorio oraverat, perrexit ad thronum Episcopalem; in eoque à Diacono & Subdiacono (ante adventum Illustrissimi indutis,) depositâ Cappâ, iterum amictu, albâ, stolâ, pluviali & mitrâ, indutus est. Quod dum factum, organa pulsata fuerunt, idque ab ingressu Illustrissimi in Ecclesiam, quoad, una cum Assistentibus, omnino paratus erat. Assumptis omnibus paramentis, modico spatio confedit in throno; tum surrexit, ivitque ante altare majus ad faldistorium; &, factâ pausa, per Diaconum Synodalem denuo cantatum, versâ facie ad Clerum & populum, Orate. Omnibusque genua flectentibus, ac paulisper mente orantibus, subjunxit Illustrissimus, genuflexus ante medium altaris, Antiphonam, Propitius esto, quam Chorus prosequutus. Finitâ Antiphonâ Cantores inceperunt Psalmum, Deus venerunt gentes; quem graviter & tractim, ex utroque latere, alternis vicibus, Clerus decantavit. Interea Illustrissimus confedit in faldistorio, renibus altari obversis. Repetitâ Antiphonâ, Illustrissimus, depositâ mitrâ, surrexit, &, stans versus altare, dixit tres orationes, ut in Pontificali.

Post hæc Illustrissimus, acceptâ mitrâ, sedens, imposuit incensum in thuribulum, & benedixit

Diacono. Qui Evangelium, cum debitis caerimoniis, ut alias, missione omisâ, legit.

Lecto Evangelio, & porrecto osculo libri Evangeliorum Illustrissimo, incensatio ejusdem, more solito, facta est. Quâ peractâ, inceptit Illustrissimus, scholâ prosequente, hymnum, Veni Creator Spiritus, qui dum decantatur alternatim ab organo, Clerus processit, ut in primâ Sessione, euntibus binis & binis, ad locum Synodalem. Finito hymno, & posteaquam singuli loca sua, ut mane, occuparant, præcinente Diacono & Subdiacono Vers. Emitte Spiritum; Illustrissimus subjunxit Collectam de Spiritu sancto; & deinde, sedens, allocutus Clerum, Venerabiles Fratres, ut in Pontificali; sermonem Synodalem denuo habuit per horam & ultra, ac magno verborum pondere magnâque suavitate & eloquentiâ, de disciplinâ & reformatione Ecclesiastica, omnibus ex sacra Scripturâ aptissime deductis, dixit. Quo finito, S. Synodi Secretarius ad Illustrissimum accessit, petiitque, num Illustrissimæ Suae Celsitudini placeat, ea, quæ adhuc supersint decreta, legi. Respondit Illustrissimus: Placet, legantur.

Secretarius Synodi reassumpsit lectionem Decretorum, incipiendo ab octavo hujus Synodi Decreto, usque ad vigesimum septimum exclusive; ut sequitur.

DECRETVM IX.

PRima & maxima Pastorum cura versari debet in iis, quæ ad fidem Catholicam, quam sancta Romana Ecclesia Catholica colit & docet, & sine qua impossibile est placere Deo, integre inviolateque conservandam pertinent. Proinde, & verbo & exemplo, ita se gerant, ut non solum fidem, quam lingua loquitur, etiam moribus ac vitâ fateantur, verum & alios doceant.

D E-

DECRETVM X.

Vnde lectioni sacrae Scripturae, sanctorum Patrum, & probatorum orthodoxorum Concionatorum, aliorumque piorum librorum, continue & quotidie insistant; seque ita salutaribus instruant disciplinis, ut & alios docere possint: & cum temporis hujus ratio ita exigat, controversiis fidei diligentem navent operam.

DECRETVM XI.

Similiter Christianam doctrinam & Catechesin nunquam omittant, sed, diebus saltem Dominicis, si non & festivis, illam, juxta Synodum nostram majorem, diligenter servant. Quare & sibi & suae curae commissis provideant quantocius de Catechismo Germanico Canisii; quem solum doceri & haberi in Dicecesi Nostra volumus.

DECRETVM XII.

Udimagistris item intendant; sapius scholas visitent; ac advigilent, ne in suis districtibus & scholis alii libri, praeterquam Catholici, doceantur. Populum hortentur, ut diligenter ad Ecclesiam accedat, invitent etiam alios, & cum ipsis humaniter agant.

DECRETVM XIII.

Magnam Seminarii necessitatem non solum Patres in Concilio Tridentino agnoverunt, verum & Nos in primo Nostro ingressu experti sumus. unde officio nostro non desuimus in eo fundando, & scholis academicis omnium scientiarum erigendis; sed, cum bellici motus ea omnino dissiparint, videbimus, ut recolligamus lapides hos sanctuarii. nec dubitamus, quin, pro debito vestro & Ecclesiae necessitate, magno zelo, consilio & auxilio, sitis suo tempore adfuturi.

DECRETVM XIV.

Cum, per Dei gratiam, in tota Nostra Dicecesi, juxta Synodum Nostram majorem, usus Calendarii Gregoriani, Breviarii Romani & Caerimoniarum receptus sit; hinc monemus, ut in hoc etiam illi se ostendant filios esse, & unitatem & conformitatem conservare velle. Cum vero, his bellorum motibus, Missalia & Breviaria, alique chorales libri distracti & annihilati sint; curavimus jam novos ad eum usum afferri. Unde omnes & singulos monemus, ut, durante Synodo, quos non habent, de iis sibi provideant. Insuper Agendam, ad usum Romanum, item Pro-

prium Sanctorum Dicecesis Osnabrugensis, nec non alios, qui ad caerimonias spectant, edendos curamus. interim Colonienfi vel Romanam Agendam uti poterunt. Pastores omnes, uti & Vicarios ac Beneficiatos, volumus, antiquos (qui usui amplius Ecclesiae esse non debent) a Nobis ad id deputato consignare, & ea, quae forsitan pro foundationibus, fundis Ecclesiasticis, & antiquitate, in eis notata reperiuntur, extrahere; ut, ad utilitatem, auctoritate publica, cuique loco ac personis adnotari tradique possint.

DECRETVM XV.

Si unquam tempus fuit, decorem domus Dei diligere, & ornatum munditiamque Ecclesiarum commendare ac adhibere, modò certe est. videmus enim non aras sed hasas. Quare illi, quorum interesse debet, sedulo invigilent, ut & mundities sit locorum sacrorum, & necessaria pro cultu divino successive procurentur.

DECRETVM XVI.

Dies festos, esuriales, & feriales, diligenter, juxta Nostras Synodos praecedentes, & antiquam consuetudinem, observari faciant; subitoque doceant, quidnam sit diem Domini sanctificare; praeeant exemplo Pastores; ad templum etiam suos invitent; maxime post prandium, ubi fieri potest, Vesperas cantando vel *Salve Regina*; vel etiam nonnunquam aliquid breviter dicendo pro instructione, vel ex piis libris legendo, vel etiam ex libro approbato Germanicè cantando; ut ita se sancte occupent, populumque ad pietatem inducant, & vel à comportionibus vel laboribus vel ipso otio abstrahant.

Antiquam etiam consuetudinem ac modum jejunandi, ciborumque prohibitorum diebus statutis observationem, doceant & inculcent.

DECRETVM XVII.

Sacramentorum administrationem religiosam mundamque, & in caerimoniis & aliis, pie ad devotionem populi, debitis locis ac temporibus, nec non distinctè verba pronuntiando, peragant; promptos se, cum vocantur, exhibeant; nec ita moras trahant, ut, sua culpa, ulla Christiana anima periclitetur.

DECRETVM XVIII.

Virtutem, vim, ac necessitatem Sacramentorum, populum diligenter assidueque doceant, & ad ea percipienda hortentur; maxime, ut Sacramentum Poenitentiae in anno frequent, admoneant; aegrotos invitant;

pauperes ac miserabiles personas minime negligant, sed ex fraterna charitate, officii & obligationis suæ memores, iis Sacramenta omnia gratis, nullum inde lucrum expectantes, administrent: informet etiam de gratia Spiritus, quam percipimus in Sacramento Confirmationis; quod Nos ipsi jam primò, ferià tertià Paschæ, divinà cooperante gratià, conferre intendimus; & singulis quatuor maioribus festiuitatibus, Paschæ nimirum, Pentecostes, in festo Assumptionis B. V. M. & sancti Ioannis Euangelistæ, singulis annis in dictâ Ecclesia Nostra Cathedrâ, aliàs verò per annum diversis in locis Diœcesis nostræ, conferri faciemus: instruant etiam quàm maximè de Patrinis, modoque Sacramentum illud dignè suscipiendi, quòd idem etiam facient de Sacramento Extremæ unctionis.

DECRETVM XIX.

Quam maximè verò videant, ut impedimenta, matrimonium contrahendum impediencia, aut jam contractum dirimentia, optime norint; distinguendo bene gradus affinitatis & consanguinitatis; & si quæ repererint, ad Nos recursum habeant, ut, facultate, Nobis solis concessâ, in iis aut dispensare, aut consilio remedium afferre possimus. Aliter conjunctos, ipsosque Parochos qui ita illicitè coniungunt, debite puniemus, & omnia acta nulla declarabimus.

DECRETVM XX.

DE Sacrificio Missæ dolenter referimus, inveniri, qui non debite, pure, caste, nec pie ac reverenter, & ad populi devotionem movendam, offerant. Quare omnes & singulos monemus, ut, hæc corrigentes, secundum sacros Canones Nostrasque Constitutiones Synodales tremendum illud Sacrificium peragant, nec alijs cærimoniis aut modo, quam Missalis Romani, utantur; ut ita major Ecclesiæ autoritas atque uniformitas constet, & populi pietas promoveatur. Quæ, de confessione sæpius in anno facienda, antehac constituimus, omnino denuò servari mandamus.

DECRETVM XXI.

Circa Sacramentum Pœnitentiæ, similiter Canones antiqui & novi servantur; præsertim ut nullus, quicumque sit, limites potestatis sibi concessæ, vel jurisdictionis commissæ, excedat, & vel sacrilegia committat vel promoveat, & alios per hoc seducat, dum se absolutos credunt. præsertim publicos, notorios & scandalosos, tum concubenarios, tum excommunicatos, tum alios, non nisi præ-

viis requisitis, aut admittant, aut ad debitum Ecclesiasticum tribunal, ubi absolvi possunt, remittant.

DECRETVM XXII.

Maximo animi mœrore intelligimus, peccata blasphemæ in Deum & Sanctos, imprecationes item pessimas, hoc militiae tempore in Diœcesin Nostram irrepsisse. Quare Pastores populum sibi commissum continue dehortantur, publice & privatim increpando, ne Deus, ut adhuc nuper experientia hic docuit, & blasphemias ipse castiget, & imprecationibus effectum connivendo permittat in pœnam. Dabimus etiam prope diem edictum, per totam Nostram Diœcesin promulgandum, pœnasque constituemus debitas, tum Canonicas, tum etiam secundum Constitutiones Imperii Romani per sæcularem magistratum infligendas.

DECRETVM XXIII.

Similiter peccata fornicationis, imo adultærii, incestus, concubinatus, adeo invalescunt in populo, ut non mirum sit, pœnas hæctenus à Deo merito nobis immisissas; imo timendum, ne & severiores Deus permittat. Vnde, ad placandam iram divinam, omnem diligentiam adhibeant Pastores, ut non solum dehortentur populum à talibus, sed ipsi etiam caste vivendo exemplum præbeant, de similibus inquirent, & Nobis pro Ecclesiastico remedio ad pœnam, quæ canonica vel iustitiæ, referant.

DECRETVM XXIV.

Idem est de usuris, quæ, hoc rerum statu, magnas egerunt radices, non solum in populo, sed etiam in Clericis quibusdam. Quare, grave & detestabile crimen eradicari volentes, mandamus Pastoribus, ut diligenter se ex Doctoribus informet, quid & quantum liceat in huiusmodi contractibus, & quid prohibitum sit.

DECRETVM XXV.

Simonæ species similiter plures sunt, & multipliciter grassantur, speciosis titulis ac nominibus pallatæ, præsertim gratitudinis excessivæ, paris chirothecarum, (quæ etiam mille & duo millia Imperialium subinde æquant,) & similibus, quæ tamen, uti & confidentialis quædam, contra jura sunt, graviterque in Simone, Anania & Saphira punita, ita ut iram Dei & damnationem æternam operentur, meritoque etiam in hoc mundo in delinquentes feriò animadvertamus.

D E-

cularis Ecclesiæ, sed totius Cleri exemplum, & Episcopatus hujus bonum dependet. Unde in eos, qui non obediunt ipsorum monitionibus ac mandatis, assistentiam brachiumque debite offerimus. Et, cum Scholastici, Cantores & Thesaurarii, sæpe non exiguos eo nomine redditus habeant; sciant, quod vicissim ad scholas, cantum & suppellectilem sacram Ecclesiæ attendere, & personas sibi subordinatas ad hoc constringere; teneantur; aliàs Deo & Nobis reddituri rationem; nec fructus, ob hoc officium perceptos, suas faciant, sed eosdem restituere debeant.

Leitis hucusque Decretis, jubebantur omnes ii, qui mane, justo impedimento detenti, non adfuerant, nec professionem fidei emisserant, eandem ad manus Illustrissimi, aut Officialis aut Promotorum, præstare.

Horà quintà pomeridianà audità, primus Promotor, D. Iodocus à Leedebur, iterum institit contra contumaces, ut mane.

Secretarius Synodi accessit ad Illustrissimum, interrogans genussexus, an placeat indici tertiam Sessionem crastino die habendam.

Respondit Illustrissimus: Placet, indicat, crastino die Synodum continuandam ad horam septimam matutinam.

Secretarius deinde ascendit suggestum, indixit tertiam Sessionem futuram altero die hora VII matutina.

Post hæc Diaconus Synodalis cantavit, Orate, ut mane; factaque oratio mentalis ad tria capita.

ORATIONES MENTALES,

in fine Sessionis secundæ.

I O R A T I O.

DIACONS. Fratres charissimi: unanimes orate pro Serenissimo Metropolitano, ut sanctè regat Ecclesiam Dei; ut flagella, perturbationes, contentiones, errores omnes, & omnes adversitates, dignetur avertere, detque illi, in tranquillitate paceque sanctà Ecclesias sanctas gubernare. (*Pausa.*)

II O R A T I O.

FRatres charissimi: Orate pro Reverendissimo Episcopo nostro FRANCISCO GVILIELMO, ut, divino Spiritu illustratus & roboratus, unà cum suis adiutoribus, & cum suo grege, consequatur vitam æternam. (*Pausa.*)

III O R A T I O.

FRatres charissimi: Orate unanimes Spiritum sanctum, Dominum messis hujus, ut operarios mittat in messem suam, detque omnibus, vineæ hujus Osnabrugensis operariis, Spiritus sancti ignem & lucem, ac demum æternam mercedem. (*Pausa.*)

His omnibus peractis, Illustrissimus benedixit manu tantum, nil dicendo; &, depositis paramentis, recessit. quem ad fores Ecclesiæ comitati sunt Canonici Cathedralis Ecclesiæ tantum.

S E S S I O T E R T I A.

Die xxv Martii, horà quartà matutinà, in Cathedrali & Collegiata sancti Ioannis, decantatum Matutinum, Horæ minores, & Sacrum conventuale.

Horà sextà matutinà, facta compulsatione ad Synodum, in Cathedrali convenit Clerus, in & extra Chorum.

Horà septimà, processit Illustrissimus cum suis ex Residentia ad Ecclesiam, cum mozetta; exceptusque à Prælati Cathedralis Ecclesiæ & Canonicis, loco & more solito, assumpsit Cappam Episcopalem; perrexit inde, organo perstrepe, ad Chorum, & precibus ante SS. Sacramentum & altare majus præviis, thronum ascendit; ibidemque amictu, albà, cingulo, stolà, pluviali, & mitrà, inductus fuit; assistentibus Illustrissimæ Suae Celsitudini duobus Diaconis, in habitu solo Canonicali choralis, sine paramentis sacris. modico deinde spatio confedit in faldistorio, descendit ad altare, & cum Abbate Iburgensi, qui Sacrum, hoc die, de SS. Trinitate cantaturus, Illustrissimam Suam Celsitudinem, cum sibi assistentibus, jam tum paratus, in Ecclesia ad cornu Epistolæ, & facie ad thronum versà, expectavit, Confessionem dixit.

Sub Sacro, post sumptam Communionem, paraverunt se ministri Synodales retro altare summum,

Benedictio in fine Missæ data non est; sed mox, finito Sacro, accesserunt ad Illustrissimum dicti ministri Synodales, induti, Abbate cum suis retro altare recedente.

Illustrissimus processit ad altare. Diaconus Synodalis, ut heri, facie versà ad Clerum, cantavit, Orate. Illustrissimus subjunxit Antiphonam, Exaudi nos Domine, ut in Pontificali; scholà prosequente. Finità Antiphonà Cantores inceperunt Psalmum, Salvum me fac Deus, & se, sedentes, alternatim cantando, absolverunt in Choro. Repetit à Antiphonà, Illustrissimus, versus altare stans sine mitrà, dixit Orationes, Ad te Domine, ut in Pontificali. deinde, præviis consuetis carimoniis, cantatum Evangelium, Si peccaverit in te frater tuus. Lecto Evangelio, & incensato Illustrissimo, flexis genibus ante altare, incepit hymnum, Veni Creator; cujus hymni primum versum posteaquam omnes genussexi absolverant, movebatur processio, ut heri, ad locum Synodalem; & alternatim à Clero & Organo, præfatus hymnus absolutus fuit.

In loco Synodali, consistentibus jam omnibus in suis